

College Bescherming Persoonsgegevens (CPB)
Postbus 93374
2509 AJ DEN HAAG

Betreft: adviesaanvraag fracties SP en VVD gemeenteraad Haarlem

Geachte college,

Op advies van uw publieksvoorlichter verzoeken wij u namens de fracties van de SP en VVD uit de gemeenteraad van Haarlem om uw oordeel betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van minderjarigen en hun ouders die na 1 januari 2015 een door de gemeente Haarlem gefinancierde psychotherapie ondergaan. Dit onder meer naar aanleiding van een klacht van twee psychiaters die van oordeel zijn dat de voorwaarden die B&W van Haarlem stelt aan de financiering een schending van hun beroepsgeheim met zich meebrengt.

Als bijlagen sturen wij u de volgende stukken:

1. De bewerkersovereenkomst tussen de gemeente en de vrijgevestigde psychiater en/ of psychotherapeut. Deze overeenkomst heeft tot doel de privacy te waarborgen van cliënten en andere betrokkenen.
2. Overeenkomst voor vrijgevestigden en groepspraktijken GGZ en dyslexie zorg. Partijen in deze overeenkomst zijn de gemeente Haarlem en de vrijgevestigden.
3. De beantwoording van vragen over de inkoop van zorg geleverd door vrijgevestigden en groepspraktijken. De vragen en antwoorden maken integraal onderdeel uit van het inkoopdocument vrijgevestigden en groepspraktijken 2015.
4. Het inkoopdocument vrijgevestigden en groepspraktijken 2015. Dit document schetst onder andere een zo goed mogelijk beeld van de inkoopprocedure van therapie.
5. Amendement van de SP en VVD op de verordening Jeugdhulp van de gemeente Haarlem. Dit amendement is raadsbreed aangenomen en tracht ook in de verordening de privacy van cliënten en het beroepsgeheim van hulpverleners te waarborgen.
6. De beantwoording van raadvragen gesteld door de VVD en SP.
7. De motie "beroepsgeheim van vrijgevestigde hulpverleners in de jeugdzorg". De motie draagt het college op om er zorg voor te dragen dat de gemeente over geen andere persoonsgegevens beschikt dan over de postcode van diegene die jeugdhulp ontvangt. Deze motie is in de raadsvergadering van Haarlem van 18 december 2014

door zeven van de elf partijen in Haarlem ondersteund. Op advies van het college van B&W onthielden de vier coalitiepartijen in Haarlem hun steun aan deze motie en werd hij verworpen. B&W vond de motie niet uitvoerbaar.

de casus

Zoals u waarschijnlijk weet heeft de VNG een overeenkomst afgesloten met Vecozo, de organisatie die onder andere voor zorgverzekeraars de declaraties afwikkelt op basis van het DBC systeem. Binnen een maand na afloop van de therapie dient de vrijgevestigde zijn declaratie bij Vecozo in te dienen waarna de declaratie door de gemeente Haarlem wordt betaald.

Zelf wil de gemeente Haarlem in het bezit zijn van het BSN nummer van de cliënt alvorens tot betaling over te gaan. De samenwerkende gemeenten in Kennemerland gaan bij de financiering namelijk uit van het woonplaatsbeginsel. De BSN gegevens dienen ter controle van de woonplaats van de ontvanger van jeugdhulp. Het hebben van het BSN -nummer dient ter bestrijding van woonadresfraude. Wel heeft de verantwoordelijk wethouder, de heer M. Snoek, toegezegd dat de gemeente niet zal beschikken over het behandelplan.

De VVD en SP vinden het onaanvaardbaar dat het aan ambtenaren binnen de gemeente bekend wordt gemaakt welke ingezetene een psychotherapie ontvangt,. Zij vinden dit een aantasting van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de ontvanger van jeugdhulp.

De beide verontruste psychiaters, mevrouw W. Kooijman en de heer A. van der Jagt, hebben er geen bezwaar tegen dat Vecozo wel over de NAW gegevens van hun cliënten beschikt. Het sturen van BSN gegevens naar de gemeente vinden zij echter een aantasting van hun beroepsgeheim en wel om de volgende redenen, wij citeren:

“De gemeente is een ‘orgaan’ dat vele belangen behartigt. Ook belangen die op theoretische gronden tegenstrijdig kunnen zijn. Gemeente heeft juist tot doel ‘één gezin, één plan’ en zal gegevens willen koppelen met op het eerste gezicht valide argument om de juiste hulp te kunnen bieden.

Vanuit het perspectief van de hulpverleners is echter vertrouwelijkheid en geheimhouding een plicht. Zonder vertrouwen dat er beroepsgeheim geldt in de spreekkamer, kan een patiënt zich niet geheel vrij voelen het diepste te delen. Beroepsgeheim is derhalve belangrijk voor goede geestelijke gezondheidszorg.

Betaling geschiedt nu via Vecozo. Vecozo heeft tot doel in grote lijnen gegevens te verzamelen gericht op ontwikkelen van adequate en juiste hulp vanuit een breed en landelijk perspectief, waarbij er geen consequenties zullen zijn voor de individuele patiënt. Bij het verstrekken van de gegevens aan de gemeente is juist die consequentie zeer goed mogelijk omdat er wens is voor persoonlijk gerichte hulp, lokaal in de wijk. In potentie bestaat er daarom een mogelijk conflict tussen het individu en het gemeentelijk belang op bijvoorbeeld wijkniveau.

Het opvragen van BSN en/of NAW gegevens door de gemeente van kinderen die vanaf 2015 door de huisarts voor psychische hulp worden verwezen is ook binnen de transitie Jeugdzorg een onnodige extra controlehandeling. **Door de gemeente wordt hierbij het**

subsidiariteitsbeginsel in de wet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer genegeerd. In casu het opvragen van de BSN gegevens met als doel om het woonplaatsbeginsel te kunnen controleren. De gemeente accepteert daarbij geen andere werkwijze die hetzelfde doel, maar dan zonder het uitwisselen van privacygevoelige gegevens, bereikt.

Om hun burgers zo goed mogelijk van dienst te zijn, zijn gemeenten er in hun voorzieningen op gericht om informatie zo goed mogelijk uit te wisselen. Gemeenten worden straks niet alleen verantwoordelijk voor jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning, maar zijn dit al voor wat betreft werk en inkomen, het aanvragen van vergunningen, etc.

Het ongebreideld delen van privacygevoelige informatie kan gezien worden als dienend voor een gezin in nood, maar hoe kan een hulpverlener zijn wettelijk verplichte beroepsgeheim waarborgen en hoe kan het voor ouders nog inzichtelijk zijn wie over welke informatie van hun kind beschikt als BSN en eventueel andere NAW gegevens moeten worden aangeleverd wanneer je als ouder via de huisarts wordt verwezen voor psychische hulp aan je kind ?” Tot zover het citaat.

VRAGEN

Er is sprake van tegenstrijdige belangen, enerzijds het belang dat de gemeente heeft bij het uitvoeren van een publieke taak en anderzijds het belang van de patiënt dat niet tegen zijn wil medische gegevens aan derden worden verstrekt en het belang van de arts of de psychotherapeut die de plicht heeft om zijn beroepsgeheim te eerbiedigen.

Wij verzoeken u daarom om de volgende vragen te beantwoorden:

1. Vindt u het verstrekken van het BSN nummer van een ontvanger van jeugdhulp tegen zijn wil aan de gemeente in strijd met de Wet persoonsgegevens en op welke gronden?
2. Zo ja, kan dan worden volstaan met het verstrekken aan de hulpverlener van een uittreksel uit de Burgerlijke Stand van de gemeente waar de jongere is ingeschreven of met het verstrekken van de postcode door Vecozo aan de betreffende gemeente?
3. Zo nee, aan welke voorwaarden ter bescherming van de privacy van de ontvanger van jeugdhulp moet de gemeente dan voldoen? Moet de verspreiding van de persoonsgegevens niet beperkt blijven tot één afdeling waar de gegevens extra beveiligd zijn?
4. Vindt u het in strijd met het beroepsgeheim voor artsen en psychotherapeuten als zij worden verplicht om tegen de wil van hun cliënt het BSN nummer aan de betalende gemeente te verstrekken?
5. Zo nee, hoe kunnen naar uw oordeel artsen en psychotherapeuten samenwerken met de betalende gemeente met behoud van hun verplichting vanuit het beroepsgeheim om de privacygegevens van hun cliënten te waarborgen, als zij verplicht worden om BSN gegevens aan de gemeente te leveren?

Met vriendelijke groet,

Frits Garretsen, raadslid SP, tel. 06-12975877.

Anne Sterenberg, raadslid VVD, tel. 06-13782293.

COLLEGE BESCHERMING PERSOONSgegevens

POSTADRES Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag BEZOEKADRES Juliana van Stolberglaan 4-10
TEL 070 - 88 88 500 FAX 070 - 88 88 501 INTERNET www.cbpweb.nl www.mijnprivacy.nl

AAN De Minister van Veiligheid en Justitie en
de Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

DATUM 16 maart 2015
ONS KENMERK z2014-00976
CONTACTPERSOON Markenstein, mw. mr. L.F. (CBP)
070-8888537

cc. De Minister van Binnenlandse Zaken

UW BRIEF VAN
UW KENMERK

ONDERWERP Beroepsgeheim en declaraties in jeugd ggz

Geachte heer Blok, geachte heer Van Rijn,

Recent is het College bescherming persoonsgegevens (CBP) benaderd met de vraag onder welke voorwaarden het is toegestaan om als zorgaanbieder(-s) in de jeugd ggz gegevens over cliënten te verstrekken aan de gemeente in verband met de financiële afwikkeling van die zorg en welke gegevensverstrekking in dat kader als noodzakelijk kan worden beschouwd.

Het CBP stelt vast dat in de Jeugdwet is voorzien in een geheimhoudingsplicht voor de jeugdhulpverlener (artikel 7.3.11, eerste lid Jeugdwet). Een dergelijke geheimhoudingsplicht impliceert dat de jeugdhulpverlener geen persoonsgegevens van cliënten aan derden mag verstrekken. Een en ander tenzij voor een specifieke verstrekking toestemming van de betrokken cliënt (c.q. diens wettelijk vertegenwoordigers) wordt verkregen of in de (Jeugd-)wet een bepaling is opgenomen die de jeugdhulpverlener verplicht tot het voor gespecificeerde doeleinden verstrekken van gespecificeerde of te specificeren persoonsgegevens aan derden.

Het CBP constateert dat de Jeugdwet niet voorziet in een bepaling die specifiek ziet op het door een jeugdhulpverlener/-aanbieder bij de declaratie verstrekken van persoonsgegevens, waaronder het bsn en bijzondere persoonsgegevens, aan de gemeente ten behoeve van de financiële afwikkeling en controle van declaraties. De in de Jeugdwet in paragraaf 7.4 opgenomen bepalingen inzake 'gegevensverwerking ten behoeve van beleidsinformatie en de toegang' en de daaraan in het Besluit Jeugdwet en de Regeling Jeugdwet gegeven uitwerking voorzien slechts in de verstrekking van gegevens, indien noodzakelijk ook persoonsgegevens waaronder het bsn en bijzondere persoonsgegevens, door jeugdhulpaanbieders *aan het CBS ten behoeve van het opstellen van beleidsinformatie*.

Het CBP stelt vast dat derhalve uitsluitend met toestemming van de betrokken cliënt (c.q. diens wettelijk vertegenwoordigers) de jeugdhulpverlener/-aanbieder gerechtigd zal zijn om persoonsgegevens aan de gemeente te verstrekken ten behoeve van de financiële afwikkeling en controle op declaraties. Bovendien staat het bepaalde in artikel 9, vierde lid, Wbp in de weg aan het door de gemeente ontvangen en verwerken van dergelijke persoonsgegevens als de jeugdhulpverlener/-aanbieder geen toestemming voor doorbreking van de geheimhoudingsplicht heeft verkregen van de betrokken cliënt (c.q. diens wettelijk vertegenwoordigers).

DATUM 16 maart 2015
ONS KENMERK z2014-00976

Het CBP merkt op dat aldus voor de – op zich eventueel wel noodzakelijk te achten – verstrekking van persoonsgegevens door jeugdhulpverleners/-aanbieders aan gemeenten ten behoeve van de financiële afwikkeling van en controle op declaraties thans geen solide juridische basis bestaat, aangezien:

- a) Er gerede twijfel mogelijk is of het door jeugdhulpverleners/-aanbieders verkrijgen van een rechtsgeldige toestemming van cliënten (c.q. wettelijke vertegenwoordigers) voor doorbreking van de geheimhoudingsplicht haalbaar is, gelet op de eisen van specificiteit en vrijwilligheid die aan een dergelijke toestemming gesteld moeten worden¹.
- b) Het ontbreekt aan criteria ter bepaling welke persoonsgegevens gemeenten – redelijkerwijs – nodig hebben voor de financiële afwikkeling en controle van declaraties². Het aan gemeenten zelf overlaten van de bepaling van de aard en omvang van de voor financiële afwikkeling en controle van declaraties benodigde gegevensverstrekking brengt risico's in de sfeer van niet te rechtvaardigen verschillen tussen gemeenten in aard en omvang van voor dit doel verwerkte persoonsgegevens en/of bovenmatigheid van die gegevensverwerking.
- c) Het ontbreekt aan een nadere specificatie van vereiste waarborgen opdat de zorgvuldige omgang door gemeenten met dergelijke gegevens wordt gegarandeerd. Met name op het punt van doelbinding en geheimhoudingsplicht van bij die verwerking betrokken medewerkers is nadere uitwerking vereist.

Het CBP merkt op dat een en ander contrasteert met de wijze waarop in het kader van de ziektekostenverzekeringen (Zvw, Wlz (voorheen AWBZ), Wmg) de verplichting tot verstrekking van persoonsgegevens door zorgaanbieders/hulpverlener aan zorgverzekeraars in het kader van declaraties is geëxpliciteerd, in specifieke regelingen nader is uitgewerkt en met vereiste waarborgen is omkleed. Het CBP heeft eerder de Minister van VWS over deze – met name ook in de ggz - privacygevoelige materie, ter zake van in te voeren nadere regelingen geadviseerd³.

Het CBP merkt op dat de overheveling van de jeugd ggz naar gemeenten geen verslechtering van de aan cliënten geboden waarborgen ter zake van hun privacy bij declaraties zou mogen impliceren, maar dat dit is wel het geval als niet op landelijk uniforme wijze in nadere waarborgen wordt voorzien. Tevens merkt het CBP merkt op dat, als de rechtmatigheid van de verstrekking door jeugdhulpverleners/-aanbieders in verband met de financiële afwikkeling en controle van declaraties door gemeenten, afhankelijk is van het (kunnen) verkrijgen van voldoende gespecificeerde toestemming van individuele cliënten, niet voorzien wordt in een structuur waarin die rechtmatigheid steeds verzekerd is. Dat kan zowel voor jeugdhulpverleners/-aanbieders als gemeenten problemen opleveren.

¹ Zie brief d.d. 31 maart 2003 van CBP aan Minister van VWS en brief van 10 februari 2004 van CBP aan Minister van VWS (z2003-1433).

² Zie ook brief d.d. 12 mei 2004 van CBP aan Minister van VWS (advies Zorgverzekeringswet, z2004-0394)

³ Brief d.d. 9 februari 2010 van CBP aan Minister van VWS (z2009-00537) en brief d.d. 4 september 2013 van CBP aan Minister van VWS (z2013-00498)

DATUM 16 maart 2015

ONS KENMERK z2014-00976

Gelet op bovenstaande constatering en overwegingen adviseert het CBP u dan ook om te voorzien in een specifieke regeling voor de verstrekking van (bijzondere) persoonsgegevens door jeugdhulpverleners/-aanbieders aan gemeenten in het kader van de financiële afwikkeling van en controle op declaraties. Daarbij zou ook moeten worden voorzien in een bepaling van de aard en omvang van de daarvoor noodzakelijke persoonsgegevens, alsmede in waarborgen voor de zorgvuldige omgang van gemeentes met die persoonsgegevens.

Het CBP is voornemens op korte termijn een afschrift van deze brief ook te verzenden aan de leden van de gemeenteraad Haarlem die deze vraag bij het CBP hebben neergelegd.

Hoogachtend,
Voor het College bescherming persoonsgegevens,

mr. W.B.M. Tomesen
Lid College